

124.

**Vládné nariadenie
zo dňa 26. mája 1925,**

ktorým sa vydávajú predpisy o tom, ako sa sriadiť užívajú a udržujú zariadenia pre rozvádzanie a upotrebenie horľavých plynov (plynový regulatív).

Vláda Československej republiky nariaduje podľa §§ 39, 40, 45 a 102, odst. 6., zákona zo dňa 10. októbra 1924, č. 259 Sb. z. a n. (živnostenského zákona pre územie Slovenska a Podkarpatskej Rusi) :

Pri sriadičovaní, užívaní a udržovaní takých zariadení, ktorými horľavé plyny, ako svieti-plyn, plyn vodný, acetylén, plyn olejový, generátorový, vzduchový a pod. sa majú rozvádzáť a upotrebovať pre osvetlenie a výrobu tepla i sily, dodržiavané budťe tieto predpisy:

I. USTANOVENIA VŠEOBECNÉ.

§ 1.

(1) Zariadenie pre rozvádzanie a užívanie horľavých plynov smeju prevádzkať len osoby k tomu oprávnené.

(2) Ku živnostenskému zariadzaniu plynovodov a osvetľovacích zariadení je treba podľa § 22, č. 17., zák. č. 259/1924 Sb. z. a n. koncesie.

(3) Opravy a zmeny takého zariadení, ako aj všetky práce pri nich, ktoré môžu mať vliv na ich neprepustnosť, smeju byť prevádzané taktiež len osobami oprávnenými k inštalovaniu.

(4) Plynovody od prístroja uzavieracieho pred regulátorm tlaku alebo od generátoru (vyrábäča plynu) až k motoru môžu byť prevádzzané tiež samým výrobcom motoru.

§ 2.

(1) Pri konaní všetkých prac na rozvádzanie a užívanie horľavých plynov dodržiavané budťe presne ustanovenia tohto nariadenia a ostatných príslušných predpisov.

(2) Pre závody na acetylén zvlášte platia ustanovenia vládneho nariadenia zo dňa 26. mája 1925, č. 123 Sb. z. a n., o výrobe a užívaní acetylénu, ako aj o obchode karbidom.

§ 3.

(1) Osoby oprávnené inštalovať zariadenie na rozvádzanie a užívanie horľavých plynov majú viesť zovrubnú chronologickú a parafovanú knihu záznamov o všetkých prácach k vykonaniu prevzatých, do ktorej politický úrad I. stolice môže kedykoľvek nahliadnuť.

(2) Krem toho sú tieto osoby povinné bez odkladu oznámiť počiatok prác písomným nekolkaným podaním politickému úradu I. stolice, ktorý môže požiadať, aby plány alebo popisy zariadenia boli predložené.

§ 4.

(1) Zariadenie k rozvádzaniu a užívaniu horľavých plynov musí byť vo všetkých častiach veci primerané a s príslušnou pečivosťou prevedené.

(2) Zvlášte nech sa prizerá na to, aby akémukoľvek ohrozeniu života a zdravia ľudského a každému poškodeniu vecí takouto úpravou a jej prevodzovaním bolo vyvarované.

(3) Materiál pre tieto zariadenia musí byť trvanlivý a proti zovnajšiemu poškodeniu dostatečne bezpečný. Látok, ktoré s užívanými plyny tvoria výbušné slúčeniny (ako na pr. med a živé striebro s acetylénom), a látok, ktoré plynom rýchle sa porušujú alebo ktoré horkom snadno sa tavia, nesmie sa pre súčiastky obsahujúce plyn upotrebiť s výnimkami v §§ 31 a 36 uvedenými.

§ 5.

(1) Všetky zariadenia musia byť vo všetkých častiach bezpečne upevnené a cele neprepustne sriadené. Prepustné miesta nesmejú byť z vonku zatreté tmelom alebo podobnými mälo trvanlivými látkami.

(2) Všetky časti zariadenia musia byť tak upravené, že zacpanie vodou, usadzeninami, hrdzou atď. môžu byť snadno odstránené. Tiež budťe všetky časti úprav dostatočne chránené proti vlhkosti, škodlivým plynom, parám a pod., ako aj proti vlivu abnormálnej teploty.

§ 6.

Úpravy pri zariadení použité musia mať spoľahlivú konštrukciu, byť dobre zpracované a zaručovať istú a bezpečnú pôsobnosť.

§ 7.

(1) Politický úrad I. stolice dohliadaj na to, ako úprava k rozvádzaniu a užívaniu horľavých plynov je prevodená a ako sa jej užíva. Úrad tento má menovite právo takéto úpravy vyzkúšať, dohliadať na ich sriadenie, ako aj vôbec spôsobom jemu vhodným presvedčiť sa o dobrom prevedení príslušných prác a nariadiť, aby prípadné vady boli odstranené.

(2) Úrad tento má k príslušným technickým úradným jednaniam zpravidla pribrať úradných orgánov strojného technického odboru a vykonať tieto úradné jednania čo možné za prítomnosti majiteľa a tiež osoby, ktorá zhotovila úpravu.

(3) Strane náleží dodať ku zkúške úpravy potrebné pomôcky a potrebný pomocný personál.

(4) Vyjdú-li pri týchto úradných jednaniah na javo také nedokonalosti úpravy, ktoré ohrožujú bezpečnosť, politický úrad môže zakázať ďalšie jej užívanie, kým vady nebudú odstranené.

II. ZVLÁŠTNÉ USTANOVENIA TECHNICKÉ.

§ 8.

Úpravy k rozvádzaniu a užívaniu horľavých plynov skladajú sa z:

- hlavných potrubí,
- prívodov,
- plynových rozvodov (domovných inštalácií) a spotrebičov plynu.

§ 9.

(1) Hlavné potrubie privádza plyn z výrobne alebo zásobiska do blízkosti miesta spotreby.

(2) Prívody sú odbočky od hlavného potrubia až k pozemku, na ktorom sa má plynu použiť, alebo odbočky od hlavného potrubia k uličným svietelniam.

(3) Plynovody (domovné inštalácie) zahrňujú v sebe všetky rozvody, ktoré sa k prívodom pripojujú a k miestam spotreby plynu vedú, s patričnými k tomu prístrojami zavieracími, regulačnými a meriacími. Pri ojedinelých zariadeniach s vlastným vyrábäcom plynu považované budťte všetky rozvody, odbočujúce od hlavného kohúta vyrábäča plynu, za plynovody.

(4) K spotrebicom plynu patria osvetľovacie telesá, prístroje na varenie, kúrenie a pod.

A. Hlavné potrubie.

1. Materiál.

§ 10.

Pre potrubie pod zemou položené smie sa použiť trúb, tvarových kusov a syfonov len so svetlým priemerom prez 20 milimetrov. Sú-li tieto súčiastky zo železnej liatiny, musí tento priemer mať aspoň 40 milimetrov. V pôdach, ktoré sa môžu značne sosadnúť, nebudť liatinových železných trúb pokial možno vôbec užívané, menovite na takých miestach v banských revíroch, v ktorých ťažba ložiska nedeje sa v neškodnej hlbke.

2. Rozmery, odbočky, spojky a návrtky.

§ 11.

(1) Trúby a uzavieracie prístroje majú dovoliť privádzanie plynu k miestu spotreby pri tlaku čo možné stálom a spôsobovať čo možné nepatrné ztraty tlaku.

(2) Tisťka stien liatinových železných trúb nesmie činiť menej než 8 milimetrov a budť vo všetkých častiach čo možné stejnomerná.

§ 12.

(1) Pre odbočky a prípojky budť v hlavnom potrubí pamätované na príslušné tvarové kusy. Musia-li sa odbočky a prípojky výnimčne sriadiť navrtaním hlavného potrubia, budť na príslušnom mieste okolo hlavnej trúbky položené púto, proti hlavnej trúbe neprepustne upravené, v ktorého hrdle budť odbočovacia alebo pripojovacia trúba riadne pripavená; takéto odbočky sú však prípustné len pri hlavných trúbach vo svetlom priemere väčším od 70 milimetrov, len vtedy, není-li svetlý priemer pripojenej trúbky väčší, než tretina svetlého priemera hlavnej trúbky.

(2) Odbočky pomocou nástaviek (bonnets) smejú byť upravené len pri trúbach svetlým priemerom prez 200 milimetrov. Prierez odbočnej trúbky nesmie pri tom, ide-li o trúbky svetlého priemera až 250 milimetrov, činiť viac než šestinu, u trúb svetlého priemera viac než 250 milimetrov nie viac než tretinu priezu hlavnej trúbky.

(3) Pri hlavných potrubiach so svetlým priemerom prez 200 milimetrov môžu trúb odbočné alebo pripojovacie byť tiež priamo od hlavnej trúby zašraubované, nečiní-li ich svetlý priemer viac ako desatinu svetlého priemera do hlavnej trúby, žiadnym spôsobom však nie viac ako 50 milimetrov a vyhovuje-li dĺžka závitku ustanoveniam § 38. Pripojovacie otvory s priemerom až do 50 milimetrov musia byť vyvrstané do stien hlavnej trúby; dodatočné vysekávanie dlátkom nie je prípustné.

3. O uepávaní spojok potrubných.

§ 13.

(1) Trúby hrdlové budťte utesnané zpravidla dehtovými povrazy a olovenými kruhy, ktorých hlbka činiť má 33 až 35 milimetrov.

(2) Aby olovo pri zalievaní trúb okolo nestríekalo, musia konce trúb byť suché a za daždivého počasia budť do otvoru nálevného vložené trochu oleja. Olovené kruhy budťte pečlive zatémované.

(3) Trúby prírubové budťte utesnené olovom, lepenkou, miniovým plátnom alebo látkami rovnocennými.

(4) Utiesnenia budťte vo všetkých prípadoch tak uložené, aby nemohly byť von vytlačené.

4. Pristroje zavieracie.

• § 14.

(1) Konštrukcia a materiál upotrebený pri prístrojoch zavieracích musia trvale zaisťovať neprepustný záver.

(2) Všetky zavieracie kohútky musia byť opatrené zarážkou a tak upravené, aby bolo možné otočiť ich najvýš o 90 stupňov a aby kúžel nemohol z púzdra byť snadno vytiahnutý; krem toho tieto úpravy musia na hlave kúžela (obrtlíku, kolíku) mať ostre vrezanú značku vo smere priechodu, aby postavenie kohútka bolo z vonku viditeľné.

(3) Všetky prístroje zavieracie nove sriaďované budťte tak prevedené, aby, otočia-li sa v pravo, zavierať, a otočí-li sa v ľavo, otvárať.

5. Ako sa má hlavné potrubie klásiť.

§ 15.

(1) Hlavné potrubie kladené budť podľa klimatických pomerov príslušne hlboko, avšak

aspoň 0·8 metru pod zemou a s primeraným spádom.

(2) Hlavné potrubie, ktoré mechanickými vlivy alebo vlivom tepla je vydané zmenám dĺžky, opatrené budť, kde toho je treba, príslušným zariadením vyrovávacím (dilatačnými kusy).

(3) Ku sbieranju tekutín, ktoré sa v potrubiach vylučujú, budťte na najnižších miestach vedenia sriadené nádoby na vodu (syfony), ktoré sa dajú snadno a bez nebezpečenstva vyprázdníť.

§ 16.

(1) Dostanú-li sa plynovody do styku so základnými múry stavieb, nesmejú byť s nimi pevne spojené.

(2) Križovania hlavných potrubí s profilami stôk treba čo možné sa vyhýbať; nelžať sa takejto križovatke vyhnúť, opatrené budť potrubie v dosahu profilu stoky neprepustnou a pevnou trúbou (trúbou ochrannou), ktorej otvorené konce musia prečnievať zdivo stoky. Vo vnútre tejto ochrannej trúby nesmie byť žiadné spojovacie miesto plynovodu.

(3) Potrubia položené poblíž stôk budťe tak zaistené, aby neboli ohrozené, keby sa stoka sosunula.

§ 17.

(1) Plynovody budťte kladené čo možné ďaleko od podzemných elektrických vedení a od trúb vodovodných; menovite nesmejú byť kladené do dlabov vodovodných trúb.

(2) Hlavné potrubie kladené budť čo možné do rostlej pôdy priamo na rovnom dne. Pri zlých vlastnostiach pôdy budť škodlivému sosaďovaniu bránené podperami, vymurováním atď.

6. Vedenie po mostoch.

§ 18.

(1) Pre vedenie prez mosty treba použiť zpravidla len trúb z plávkového alebo svárvkového železa alebo z oceli. Liatinové mostné vedenia budťte vsunutím príhodných zariadení zabezpečené proti škodlivému vlivu kolísania mostu.

(2) Všetky mostné vedenia budťte tak upravené, aby boli snadno prístupné, a trebať toho, budťte chránené proti zime alebo iným zovnajším vlivom.

(3) Ochranný obal (drevená skriňa, krycia trúba a pod.) buď vyplnený látkou, ktorá sa dá ľahko zapálit, a opatrený dierami pre vzdach, ktorými ani dážď ani snehová voda nemôže vniknúť do vnútorku ochranného obalu.

(4) Na oboch koncoch mostov buďte upevnené snadno prístupné zavieracie prístroje.

7. Trúby budete pred kladením vyzkúšané.

§ 19.

(1) Každá k vedeniu plynu určená trúba musí pred svojim položením podrobenná byť v nenatrenom stave zkúške tlakom vody a vzdachu v trvaní pokaždé aspoň päť minút.

(2) Zkušebný tlak pri zkúške tlakom vody činiť má aspoň šesť atmosfér, pri trúbach pre provodzny tlak väčší než 2 atmosféry aspoň trikrát toľko ako provodzny tlak. Pri zkúške buď trúba železnými kladivami opatrne oklepávaná.

(3) Zkúška tlakom vzdachu buď konaná pod vodom a zkušebný tlak pri tom má činiť aspoň 500 milimetrov vodného stĺpca, pri trúbach pre provodzny tlak väčší než 250 milimetrov vodného stĺpca aspoň dvakrát toľko ako tlak provodzny. Pred zkúškou buď každá trúba vnútorné úplne osušená.

(4) Trúb, ktoré týmto zkúškam nevyhovujú, nesmie byť použité k vedeniu plynu. Vyzkúšané trúby budete označené ako vyzkúšané.

8. Ako sa potrubia zkúšajú čo do neprepustnosti.

§ 20.

(1) Každá položená potrubná trať podrobenná buď zkúške na neprepustnosť vzdušnou pumpou, pri čom zkušebný tlak činiť má aspoň 300 milimetrov vodného stĺpca, a ide-li o vedenie pre provodzny tlak väčší než 175 milimetrov vodného stĺpca, aspoň dvakrát toľko ako tlak provodzny.

(2) Pri potrubiac pre provodzny tlak najviš 100 milimetrov vodného stĺpca zkúška na neprepustnosť môže sa vykonať tiež príslušným plynom, dáli sa vzduchom ľahko previesť.

§ 21.

(1) Zkúška na neprepustnosť buď konaná na vedení nezakrytom. Pri tom, keď všetky zavieracie prístroje a otvory boli pečlive uza-

vrené a predpísaný zkušebný tlak bol dosiahnutý, buď z klesnutia tlaku a z času vyšetrenia ztrata plynu.

(2) Pri vedeniach svietiplynu pre osvetľovanie ztrata plynu nemá na kilometer a za hodinu činiť prez 200 litrov.

(3) Pokiaľ vedenie je podrobenné tlaku, buďte medzere trúb a prípadné hrdlové medzere a návrтки natrením mydlovou vodou zkúšané a treba-li utesnané.

(4) Nevyhovuje-li vedenie pri zkúške na neprepustnosť, buďte príčiny prepustnosti zistené a spozorované vady odstránené, na čo vykonaná buď znova zkúška na neprepustnosť.

§ 22.

Po značnejšej oprave alebo zmene vedenia alebo úprav do neho vstavaniých, môže-li to mať na neprepustnosť zariadenia podstatný vliv, vykonaná buď zkúška neprepustnosti obdobne podľa ustanovení § 21.

9. Ako treba postupovať pri hľadaní prepustných miest a naskytňu-li sa vady.

§ 23.

(1) Pri hľadaní prepustných miest nesmie sa nikto priblížiť k plynovodu s voľnými plameňami, žhavými telesy alebo podobnými vecmi. Je-li potreba umelého osvetlenia, použite buď k tomu len spoľahlivých a nepoškodených lám bezpečnostných alebo elektrických žiaroviek.

(2) Jestliže sa pre vyhľadanie prepustných miest pri plynovodoch pod zemou položených vyvŕtajú diery, prípadné vystupovanie plynu nesmie sa zisťovať zapálením, ale chemickými reagenciemi alebo iným bezpečným spôsobom.

(3) Keď miesto, kde plyn uchádza, bolo vyšetrené, príslušný diel vedenia buď odkrytý a príčina prepustnosti odstránená.

(4) Osoby k tomu nepovolané buďte od takýchto prác na plynovodoch príslušne vzdialované.

B. Prívody.

§ 24.

(1) Pre prevádzkanie a vyzkúšanie prívodov platia obdobné ustanovenia, vydané pre hlavné potrubia (§§ 10 až 23).

(2) Prívodom buď zpravidla daný primearaný spád k hlavnému vedeniu; sú-li vedené

mimo stavänia (krem odbočiek k uličným svietelniam), budťe svojim najvyšším bodom položené aspoň 0,5 metrov pod zemou a k tomu primerane pokryté.

(3) Pod zemou ležiace prívody, ktoré nie sú zhotovené zo železnej liatiny, musia byť opatrené obalom chrániacim pred zhrdzavéním.

§ 25.

(1) Pri budovách divadelných prívod plynu pre hľadište musí byť úplne oddelený od prívodu pre javište.

(2) Oba prívody budťe do budovy vedené čo možné ďaleko od seba.

§ 26.

Každý k niektorému staväaniu vedúci prívod musí bezprostredne pred plynomerom mať prístroj zavierací. Prívody k budovám, v ktorých bývajú väčšie shromáždenia ľudí (divadlá, koncertné siene, zábavné miestnosti, výstavné budovy atď.), majú krem toho miesto budovy na mieste tiež pri požiare snadno prístupnom mať zavierací prístroj.

§ 27.

Pre prívody k uličným svietelniam smie sa upotrebiť len trúb z plávkového alebo svárvkového železa alebo z ocele, ktoré sa položia budť do dutých stípov alebo do žlábkov pri drevených stípoch alebo murovaných pilieroch. Tento žlábok budť po vykonanej zkúške neprepustnosťi príslušne vyplnený a pri drevených stípoch okrem toho zakrytý plechovým prúžkom.

C. O plynových rozvodoch (domovných inštaláciach) a spôtrebičoch plynu.

1. Úprava plynomerov.

§ 28.

Úprava plynomerov skladá sa z prístroja zavieracieho, z jeho spojenia s plynomerom, z plynomeru a z jeho spojenia s vnútorným vedením.

§ 29.

(1) Prístroj zavierací sriadený budť bezprostredne pred plynomerom (§ 26) tak, aby bol pohodlne dosažiteľný a nesmie byť omietnutý, ale musí stať tak voľno, aby nepatrne správky na ňom sa mohly prevádzkať a nebolo treba pripojenie vedenie odkrývať.

(2) Sú-li plynovody, odo dvoch alebo viac plynomerov odbočujúce, spolu spojené, budť

tiež bezprostredne za každým týmto plynomerom sriadený prístroj zavierací.

§ 30.

(1) Miesto, ktoré dodáva plyn, ustanoví veľkosť a stanovisko plynomeru a spôsob, ako sa má plynomer postaviť; tiež postavenie a pripojenie plynomeru k potrubiu stať sa má podľa príkazov tohto miesta.

(2) Plynomery majú byť postavené v miestnostiach čo možné snadno prístupných, ktoré sú dostatočne osvetlené a suché a môžu byť dostatočne prevetrávané.

(3) V miestnostiach, v ktorých bývajú škodlivé pary alebo plyny, musia plynomery byť príslušne chránené.

(4) Plynomery, pri ktorých merajú priestor je obmedzený tekutinou (mokré plynomery), majú na miestach, kde sú vydané poškodeniu, byť opatrené ochranným obalom, ktorý sa dá sojmúť.

(5) Nemôžu-li takéto plynomery byť postavené tak, aby nezamrzly, budť plnené tekutinou, ktorá ľahko zamrzá, alebo budť volené plynomery, ktoré vôbec neobsahujú tekutiny (suché plynomery).

(6) Zabávanie plynomerov slamou, senom, hnojom, handrami a pod. budť zabránené.

(7) Plynomery budťe bez škodlivého napätia s pripojovacím vedením tak spojené, aby sa mohly odniesť bez toho, že by bolo treba dávať preč alebo meniť pripojovacie vedenie, a aby konce tohto vedenia mohly byť snadno uzavrené.

(8) Umiestia-li sa plynomery v jamkách, budťe tieto sriadené nepromokave a s nepromokavým krytom a musia byť snadno prístupné a dobre prevetrávané.

§ 31.

(1) Spojenie plynomeru s pripojovacím vedením budť zpravidla prevedené trúbami z plávkového alebo svárvkového železa alebo z ocele, pri väčších plynomeroch trúbami zo železnej liatiny. Upotrebiť olovených trúb k tomuto účelu dopúšťa sa len tam, kde tieto trúbky nie sú vydané žiadnemu zovnajšiemu poškodeniu.

(2) Nepoužívané plynomery budťe z vedenia odstránené alebo vyradené. Vyradenie deje sa zátkami, čapičkami alebo jalovými prírubami, ktoré sa upevnia tak, aby neprepúšťaly plynu; púhé uzavrenie a pevné pritahnutie kohútkov

alebo ich ucpanie nie je pre tento účel prípustné.

(3) Vyradí-li sa zo zariadenia s niekoľkou plynomerami niektorý plynomer, musí sa uzavrieť za dotyčným plynomerom tiež kohútok.

(4) Jestliže sa niektorý plynomer z vedenia odstráni alebo vyradí, obsažený v ňom plyn musí ihneď byť do voľného vzduchu odvedený tým, že sa plynomer preplní vodou alebo že sa ním prefúkne vzduch, alebo iným bezpečným spôsobom.

§ 32.

Prísne sa zakazuje s voľnými plameňmi, žhavými telesy a pod. približovať sa k plynomerom, ktoré obsahujú plyn. Je-li treba umeleho svetla, buď k tomuto užité len spoločlivých a nepoškodených bezpečnostných lám alebo elektrických žiaroviek.

§ 33.

Osobám povereným odčítať a prehliadať plynometry musí byť prístup k nim kedykoľvek dovolený.

2. Vnútorné plynovody.

a) Rozmery a materiál.

§ 34.

(1) Trúby a zavieracie prístroje majú dovoľovať privádzanie plynu k miestom spotrebnej pri tlaku pokiaľ možno stálom a spôsobovať pokiaľ možno nepatrné ztraty na tlaku.

(2) Pre rozmery vedenia svietiplynu k osvetľovaniu lzá použiť ako vodítka tejto tabuľky:

Dĺžka vedenia v metroch	Vnútorný priemer potrubia v milimetroch						
	10	18	20	25	32	40	50
	Približný vnútorný priemer potrubia v anglických palcoch	3/8	1/2	3/4	1	1 1/4	1 1/2
Počet plameňov pri 150 litrov plynovej spotreby za hodinu							
10	2	5	15	32	60	100	220
20	1	4	10	22	40	70	150
30	1	3	8	18	35	60	130
40	1	2	7	16	30	50	110
50	—	2	6	14	25	45	100
100	—	1	4	10	20	30	70
200	—	1	3	7	15	20	50

§ 35.

(1) K vnútorným plynovodom môže byť zpravidla užité len trúb a spojôk z plávkového alebo svárvkového železa, ocele lebo z kujnej železnej liatiny. Všetky zemou pokryté vnútorné potrubia, ako aj vedenia vo vlnkých a takých priestoroch, v ktorých vystupujú žieravé plyny a pary, budte zhotovené z trúb obzvlášte tlstostenných a zabezpečené vhodným náterom alebo obalom proti porušeniu. Ku priechodom múrami dovoľujú sa taktiež len tlstostenné truby z plávkového alebo svárvkového železa alebo z ocele.

(2) Vedenie s vnútorným priemerom pod 20 milimetrov nesmejú byť kladené mimo stavänia.

(3) Užívať olovených trubiek ku vnútorným plynovodom sa nedovoľuje.

§ 36.

(1) Gumové trubky dovoľujú sa len na spojenie s prenosnými spotrebíčmi plynu, ako s lampami, varičmi a pod. Každá trubka musí však byť z jedného kusu; na pevnom vedení, kde hadica odbočuje, musí byť ľahko dosažiteľný uzavierací kohútok. Hadicu treba na koncoch upevniť, aby neskizla.

(2) Užívať gumových trubiek v priestoroch ohňom zvlášte nebezpečných sa nedovoľuje.

§ 37.

Užívať mäkké pájky ku správkam potrubia a k podobným účelom je zakázané.

b) O spojovaní plynovodov.

§ 38.

(1) Spojenie súčiastok plynovodov medzi sebou okrem gumových trubiek môže sa stať len zašraubovaním, nýtovaním, svarením alebo tvrdým spájaním.

(2) Spojenie na dlhý závit musí byť poistené protimatkami. Spojovacie nátrubky musia dobre priliehať a dať sa snadno bez viklania našraubovať na trubku.

(3) Trubky musia do nátrubkov iných kusov spojovacích s použitím vhodných ucpávok (tmela a pod.) byť aspoň tak hlboko zašraubované, ako táto tabuľka ukazuje:

Vnútorný priemer trúby		Najmenšia hĺbka zašraubovania
v milimetroch	v anglických palecoch	v milimetroch
10	3/8	8
13	1/2	11
20	3/4	14
25	1	14
32	1 1/4	16
40	1 1/2	19
50	2	21

(4) Tmel, ktorý vystúpi zo závitov, musí byť čiste utrený. Nekryté časti závitov budete chránené od hrdze.

c) Kladenie vnútorných plynovodov.

§ 39.

(1) Plynové trubky budete vedené čo možné prístupne a viditeľne, priliehajte dobre ku stenám a stropom a budete riadne pripevnené skobami a háčkami. Treba-li budete proti poškodeniu chránené príhodnými prostriedky, ako obložením, obalením, náterom, namastením a pod. Aby potrubie sa dalo snadno čistiť, budete na príslušných miestach vsunuté príhodné kusy trubiek (spojenie na dlhý závit).

(2) Potrubia, ktoré jdú stropnými konštrukciami alebo vodou neprístupnými dutými priestory alebo v ich bezprostrednej blízkosti, nesmiejú mať na týchto miestach žiadnych kusov spojovacích a budete vložené do neprepustných ochranných rúr. Tieto ochranné rúry musia svojimi otvorenými koncami ústiť do voľného priestoru, aby nastalé snáď vady vedenia vnútorné ochrannej rúry mohly byť zpozorované.

(3) Vedú-li trubky múrami, nedovoľujú sa tak tiež spoje vo vnútre múra; v múre musia byť trubky dostatočne voľné, aby neboli poškodené.

(4) Kladú-li sa potrubia do dlážok, bud' o to postarané, aby dlážka nad miestami spojova-

cími mohla sa rýchlo a bez ťažkostí vyzdvihnúť.

(5) Zakázané je viesť potrubie komínom, dýmovodom, vzduchovodom a splachovacími stokami, ako aj klásť voľné vedenia na zvňajších stenách budov.

§ 40.

Rozvetvené plynovody budete zvláštnymi záverkami rozdelené na niekoľko častí. Menovite všetky vedenia do poschodí, a to v prízemí, ako aj vedenia pre každý jednotlivý byt musia sa dať oddelene uzavrieť snadno prístupnými úpravami zavieracími; tieto zavieracie úpravy nesmiejú byť vo vnútre miestnosti bytových alebo obchodných. V budovách divadelných plynovody pre hľadište musia byť úplne oddelené od plynovodov pre javište.

§ 41.

Vedenie bud' tak kladené, aby vylučujúce sa tekutiny mohly stiekať do určených k tomu, na príhodných miestach upravených vodných smyčiek. Takové smyčky budete zvlášte upevnené tiež na prechodných miestach plynovodov v miestnostiach so značnými rozdiely teploty.

§ 42.

Vedenie pre stlačený plyn musí odbočovať oddelene od iných plynovodov priamo od hlavného potrubia alebo od prívodu. V plynovodoch k motorom vsunuté budete na príhodnom mieste samočinné regulátory tlaku, ktoré čo možné zabráňujú zpätnému nárazu. Nie je však dovolené užívať k tomuto účelu gumových vreciek.

d) O zavieracích prístrojoch, syfonoch a vodných smyčkách.

§ 43.

(1) Všetky kohútky budete tak upravené, aby kúžeľe (obrlíky, kolíky) nemohly sa snadno z púzdra vytiahnuť a dovoľovaly otvorenie len na štvrtinu. Zašraubované narážky nesmiejú siaháť až do voľného priechodného otvoru v kúželi.

(2) Na všetkých zavieracích prístrojoch musí byť zreteľne vidieť, sú-li otvorené alebo uzavrené.

(3) Užívať ručných a rukovätných kolečiek a krídlových kohútkov pri zavieracích prístrojoch dovoľuje sa len vtedy, keď je vylúčené, aby ich osoby nepovolané zneužily.

§ 44.

Syfonov, ktoré sa samočinne vyprázdňujú, nesmie sa upotrebiť v uzavrených miestnostiach.

§ 45.

(1) Vodné smyčky buďte tak upravené, aby voda mohla snadno a úplne bezpečne byť vypustená, a to i vtedy, je-li vedenie pod tlakom.

(2) Otvor na vyprázdenie vodnej smyčky smie byť najväčší sedem milimetrov v prie-meru.

(3) Upevnia-li sa kohútka na vodných smyčkách, opatrené buďte zvláštnymi ča- pičkami alebo zavieracími zátkami, ktoré za- braňujú, aby osoby nepovolané smyčky otváraly.

e) O regulátoroch tlaku a plynových automatoch.

§ 46.

(1) Smie sa upotrebiť len takých regulátorov plynového tlaku, ktorých konštrukcia a prevedenie zabraňuje neprípustnému unika- niu plynu. Spojky naskytujúce sa na reguláto- roch plynového tlaku musia byť dôkladne a tak zaletované, aby neprepúšťaly plyn. Tekutina snáď upotrebená k vôle neprepustnosti nesmie ani snadno zamrznúť ani snadno sa vypariť.

(2) Regulátory plynového tlaku musia obdržať kohútok pre vtok a výtok, okrem toho pamäťované buď na vedenie okľukové, ktoré dopúšťa úplné vysunutie regulátora.

(3) Regulátory plynového tlaku buďte tak usporiadané, aby sa neprekážalo ani obsluhe ani prehliadke alebo odmontovaniu plynomo- meru.

(4) Pre postavenie regulátorov tlaku platia ostatne obdobne ustanovenia vydané pre plynomery (§ 30, odst. 2. a násl.).

§ 47.

Plynové automaty (prístroje k samočinnej výrobe a dodávaniu teplej vody a pod.) musia byť spoločne s osvedčenej konštrukcie. Plyny unikajúce z automatoch následkom netesnosti alebo iných porúch nesmejú vnikáť do miestnosti, kde automat je postavený.

f) Ak o sa trubky zamýkajú a zaviera jú.

§ 48.

(1) Pri práciach na plynovodoch buď plyn čo možné uzavrený, aby sa vyvarovalo jeho uni-

kaniu. Není-li to možné, buďte drieve všetky voľne horiacie plamene a žhavé telesá z príslušného priestoru vzdialé a okná a dvere otvorené.

(2) Musí-li niektoré časti plynovodu byť upotrebené, kdežto ostatné časti jeho ešte nie sú dokončené, alebo keď sa jednotlivé časti vedenia odstránia a inými ihneď nenahradia, musia otvorené konce trubiek, výpustky, strojné nástenky atď. byť pokaždé zátkami, ča- pičkami alebo jalovými prírubami neprepustne uzavrené. Čo najprísnejšie sa zakazuje uza- vierať ich zátkami drevenými, korkovými, papierovými alebo podobnými vecmi.

3. Spotrebiče plynu.

a) Osvetľovacie telasá a po- dobné veci na spotrebú plynu.

§ 49.

(1) K zaveseniu menších telies osvetľova- cích (pod 30 kg váhy) použité buď zpravidla stropných nástieniek s dostatočne silnými šraubami.

(2) Pri pohyblivých nástenných ramien- kach buď použite dobre pripevnených náste- niek s liatymi pohyblivými časťmi, alebo buď iným spoľahlivým spôsobom zabránené, aby ramienko nemohlo byť zo závitku vyšraubo- vané.

(3) Osvetľovacie telasá buďte vo všetkých prípadoch tak pripevnené, aby ich pohybova- ním nenastalo žiadné uvoľnenie spojok vede- nia.

(4) Lustry a visacie lampy značnejšej váhy (prez 30 kilogramov) nesmejú visieť na po- trubí samom, ale musia byť zvlášte zavesené reťazmi, železnými týčami, drôtennými pro- vazy, drôtami alebo inými dostatočne pevnými nosnými súčasťmi.

(5) Tieto nosné časti môžu byť vedené tiež svislou plynovou trubkou, je-li miesto vstupu i výstupu tak uzavrené, aby neprepúšťalo plyn, a buďte podrobene zkúške na dvojná- sobnú nosnú váhu.

§ 50.

Lustry s viac než 60 plameňami musí byť možné zvláštnymi kohútками snadno prístup- nými uzavrieť od vedenia, ktorým sa plyn privádzza; okrem toho každé rameno takého lustru musí sa dať uzavrieť pre seba.

§ 51.

Zavieracie kohútky osvetľovacích telies a podobných spotrebičov plynu zasadene buďte

v takej vzdialosti od plameňov, aby nebolý týmto rozpálené. Zavieracie prístroje na samočinné zapálenie plameňa budťte tak konštruované, aby zapálenie dialo sa iste a bez nebezpečenstva.

§ 52.

Upotrebiť sa pri osvetľovacích telesiach vodných uzavierok, budť do vody pridaný glycerín alebo olej a táto tekutina budť zvlášte vo vrelých miestnostiach a v lete častejšie doplnovaná.

§ 53.

(1) Pri pripievňovaní osvetľovacích telies treba dbať, aby plamene zostaly od horľavých látok (stropov, stien, bednenia, nábytku, záclon atď.) tak vzdialenosť, aby sa zabránilo ich zapáleniu alebo zuhoľneniu. Svislá vzdialenosť zpravidla činiť má aspoň 80 centimetrov, vodorovná vzdialenosť aspoň 30 centimetrov.

(2) Nelzá-ť zachovať takúto vzdialenosť plameňov od horľavých látok, ktorá zaručuje úplnú bezpečnosť, budť o dostatočnú bezpečnosť požiaru postarané prihodnými chrániidlami (ochrannými plechy a pod.), alebo iným spôsobom (odvádzacie trubky a pod.). Chrániidlá, ochranné plechy a pod. budťte od chráneného stropu alebo steny oddelené vzduchovou vrstvou.

§ 54.

Odňaly-ť sa osvetľovacie telesá alebo podobné spotrebiče plynu, budťte otvory trubiek bezpečne uzavrené prírubami, čapičkami alebo zátkami zo železa alebo inou vzdorujúcou látkou, aby neprepúšťaly plynu.

§ 55.

V miestnostiach s väčšími telesy osvetľovacími, ako aj vo výkladných oknách a pod. pečované budť o dostatočné vetranie.

b) Prístroje na varenie a kúrenie plynom.

§ 56.

U menších plynových prístrojov k prechodnému užívaniu, ako na príklad varičov čaja, ohrievačov želiezok na žehlenie, réchaud a pod., nemusí byť postarané o zvláštné odvádzanie spálených plynov len vtedy, sú-li v miestnostiach, ktoré sa dajú snadno vetrat.

§ 57.

(1) Väčšie plynové prístroje, ako kachle na kúrenie plynom a plynové kachle v kúpelniach, d'alej pevné zariadenie na varenie plyn-

nom v obytných, obchodných alebo pracovných miestnostiach budťte, činí-li množstvo plynu za hodinu spotrebovaného prez dva dsať litrov na krychlový meter, miestnosti, kde prístroj je postavený, opatrené zariadením pre odvádzanie spálených plynov.

(2) Výpustný otvor odvádzacej trúby pre spálené plyny musí byť neprepustne a pevne spojený s komínom majúcim dobrý ťah, pria-mo von vedúcim a predpisom stavebného poriadku vyhovujúcim. Komín tento nesmie slúžiť zároveň rôznnym poschodiám; dovoľuje sa však pripojiť iné ohniše z tohože poschodia.

(3) Nemôže-ť u budov už vystavených sria-diť sa murovaná rúra odvádzacia, môže sa k odvádzaniu spalkov výnimečne upotrebiť tiež neprepustných ohňuvzdorných trúb s do-statočným ťahom, ktoré ústia do voľného prie-storu a tam musia byť aspoň dva metry vy-soko vedené.

(4) Odvádzacie trúby majú po celej svojej dĺžke až do voľného vzduchu mať svetlý prie-rez primeraný k odvádzanému množstvu spá-leňného plynu. Pravidlom budť, že na každých 1000 litrov skutočnej hodinnej spotreby svieti-plynu prierez odvádzací činí pri prístrojoch na varenie a kúrenie aspoň 35 štvoročných centimetrov, pri kúpel'ových kachliach aspoň 20 štvoročných centimetrov.

(5) Všetky plynové prístroje a odvodné rú-ry budťte tak prevedené, aby plyn alebo zplo-diny horejšie neunikali do miestnosti, kde prístroje alebo odvádzacie rúry sú postavené, ani do iných uzavrených priestorov.

§ 58.

Plynové prístroje musia dovoľovať snadné a isté zapáľovanie plameňov. Na plynových kohútatkach budťe zvlášte nápadne označené konečné postavenia „otvorené“ a „uzavrené“.

4. O zkúšaní plynovodov.

a) O zkúšaní materiálu pred upotrebením.

§ 59.

(1) Všetky súčiastky plynovodov budťte pred svojim upotrebením vyzkúšané, či vyhovujú účelu; roztrhnuté trubky, poškodené alebo príliš krátke spojky a vôbec všetky pred-pisom nevyhovujúce súčiastky nebudťte pri-pustené k upotrebe.

(2) V prípadoch, v ktorých je treba zvlášte pečlivého prevedenia plynovodu, budť pri zkúšaní plynových trubiek pred ich položením obdobne šetrené ustanovení § 19.

b) Ako sa plynovody prehliadajú a zkúšajú.

§ 60.

(1) Každý nove položený plynovod bud' prv, než sa pripojí k plynomeru a než trubky a ich spojky budú natrené, zakryté alebo omietnuté, zovrubne prehliadnutý, či upotrebené látky a prevedenie vyhovujú predpisom tohto nariadenia.

(2) Je-li tomu tak, bud' plynovod, keď všetky výpustky a kohútky pred spotrebičami plynu alebo pred hadicami boli uzavrené, podrobny zkúške neprepustnosti vzdušnej pumpou, ktorá sa pripojí k východisku vedenia, pri čom upotrebený zkušebný tlak činiť má aspoň 350 milimetrov vodného stĺpca a pri vedeniach pre provodzovací tlak väčší než 175 milimetrov vodného stĺpca aspoň dvakrát toľko ako provodzovací tlak.

(3) Pokiaľ vedenie je pod tlakom, bud' každá výpustka otvorená na zkúšku, aby sa zistilo, nie sú-li jednotlivé časti vedenia zapané; pri tom bud' zkušebný tlak dodatočným čerpaním udržovaný na predpisanej výške.

(4) Pri úplne uzavrených vedeniach klesnutie tlaku za dobu päť minút nesmie byť prez 20 milimetrov vodného stĺpca.

(5) Vyjde-li na jovo, že vedenie není dostačne neprepustné, bud' príčiny prepustnosti naslúchaním alebo natrením mydlovou vodou zistené a spozorované vady odstránené, na čo sa vo zkúške neprepustnosti zase pokračuje, po prípade sa táto zkúška znova prevedie. Pripojenie plynovodu k plynomeru smie sa stať teprve po nezávadne prevedenej zkúške neprepustnosti.

(6) Ide-li o rozvetvené plynovody, môže byť zkúška neprepustnosti vykonaná tiež v niekoľko sekciách.

(7) Prísne sa zakazuje zkúšať predbežne plynovody vodou.

§ 61.

Po každej značnejšej oprave alebo zmene plynovodu, ktorá má podstatný vliv na neprepustnosť zariadenia, ako aj vtedy, keď zariadenie po viac ako šesť mesiacov nebolo v činnosti a plynomer bol odmontovaný alebo vyradený, vykonaná bud' pred opätným upotrebením zkúška neprepustnosti obdobne podľa ustanovení § 60.

§ 62.

Nekoná-li sa zkúška neprepustnosti plynovodu dodavateľom plynu, bud' dodavateľ ply-

nu o tom včas uvedomený, že zkúška sa bude konáť.

c) Ako sa prehliadajú a zkúšajú spotrebiče plynu.

§ 63.

Všetky spotrebiče plynu (lustry, plynové kachle a pod.) bud'te, treba-li toho, pred pripojením k plynovodu zvlášte prehliadnuté a vyzkúšané, pri čom bud'te obdobne zachovávané predpisy platné pre zkúšku plynovodov.

5. Ako treba postupovať pri unikanií plynu, zamrznutí plynovodov a pri iných vadách.

§ 64.

(1) Zpozoruje-li sa v uzavrenej miestnosti zápachu plynu alebo i keď sa kto len domnieva, že plyn uniká, bud'te všetky voľne horiace plameňe, žhavé telesá atď. z tejto miestnosti odstránené alebo zhasené, všetky plynové kohútky, ako aj hlavný kohútok uzavrené a dvere i okná miestnosti otvorené.

(2) Ked' sa zamrzlé plynovody roztavujú a keď sa hľadá, kde plyn uniká a jaké sú toho príčiny, ktoré môžu viaznuť v prepustnosti a vadách plynovodu a spotrebičov plynu v príslušnej miestnosti alebo v miestnostiach susedných, ako aj v poškodení podzemných vedení, nesmie byť použité žiadnych voľne horiacich plameňov, žhavých telies a pod.

(3) Je-li treba umelého svetla, smie sa k tomu užívať len spoľahlivých a nepoškodených bezpečnostných lám alebo elektrických žiaroviek.

III. USTANOVENIA TRESTNÉ A ZÁVEREČNÉ.

§ 65.

Prestupky predpisov tohto nariadenia, pokiaľ nejde o činy prísnejšie trestné, stihajú sa dľa zákona č. 259/1924 Sb. z. a n.

§ 66.

Ku prozatímnym nariadeniam na spotrebu plynu pre prechodné použitie (osvetľovacie úpravy k účelom illuminačným a pod.) ustanovenie tohto nariadenia vôbec sa nevzťahuje. Avšak keď sa počnú takéto práce konáť, musí sa to bez odkladu oznámiť politickému úradu prvej stolice, ktorý môže nariadiť potrebné bezpečnostné opatrenia.

§ 67.

(1) Ustanovenia tohto nariadenia nevzťahujú sa na podniky železničné a paroplaveb-

né [§ 251, odst. 2., pol. 1), zák. č. 259/1924 Sb. z. a n.].

(2) Zmienený dozorčí úrad má právo sveriť zriaďovanie a správky úprav k rozvádzaniu a užívaniu horľavých plynov tiež takým príslušne kvalifikovaným sriadencom železničným, ktorí nemajú concessie v § 1 tohto nariadenia zmienenej.

§ 68.

(1) K zariadeniu na rozvádzanie a užívanie horľavých plynov pri dolovaní na vyhradené nerasty ustanovenia tohto nariadenia sa nevzťahujú.

(2) Sriadia-li sa úpravy na rozvádzanie a užívanie horľavých plynov v niektornej bani na vyhradené nerasty, potrebné bezpečnostné opatrenia nariadené bud'te, ked' úprava sa sriadaťuje na povrchu, pri udeľovaní stavebného povolenia politickým úradom vo shode s banským úradom, a sriadaťuje-li sa úprava v bani, banským úradom vykonávajúcim banskú policiu.

§ 69.

Toto nariadenie nabýva účinnosti dňom vyhlásenia.

§ 70.

Prevedením tohto nariadenia poveruje sa minister priemyslu, obchodu a živností a minister sociálnej pečlivosti v dohode so zúčastnenými ministrami.

Švehla v. r.

Novák v. r.	Dr. Franke v. r.
Dr. Hodža v. r.	Šrámek v. r.
Dr. Winter v. r.	Dr. Beneš v. r.
Udržal v. r.	Bečka v. r.
Srba v. r.	Malypetr v. r.
Dr. Markovič v. r.	Dr. Dolanský v. r.
Dr. Kállay v. r.	

125.

Vládné nariadenie zo dňa 26. mája 1925,

ktorým sa vydávajú zvláštne predpisy na ochranu života a zdravia robotníkov v živnostenských závodoch, v ktorých sa konajú knihotlačiarne a kameňotlačiarne, ako aj pismoliatecké práce.

Vláda Československej republiky nariadaťuje podľa § 102, odst. 6., zákona zo dňa 10. októbra 1924, č. 259 Sb. z. a n. (živnostenského zákona pre územie Slovenska a Podkarpatskej Rusi):

I.

Zvláštne predpisy o tom, aké majú byť živnostenské provodzovne, pracovne a závodné zariadenia.

§ 1.

Všeobecný stav pracovieň. Vzdušný priestor. Podzemné miestnosti. Ktoré pracovne majú byť oddelené. Stroje bronzovacie.

(1) V živnostenských závodoch, pokiaľ nie je v nasledujúcom nič iného ustanovené, musia všetky miestnosti, v ktorých sa konajú knihotlačiarne a kameňotlačiarne, ako aj pismoliatecké práce, pokiaľ ide o nové závody — za nový závod podľa tohto nariadenia považuje sa tiež zmena závodnej miestnosti, pokiaľ vyžaduje obnovy konsenzu k zariadeniu závodu — vyhovovať aspoň požiadavkom vládneho nariadenia zo dňa 26. mája 1925, č. 114 Sb. z. a n., obsahujúceho všeobecné predpisy na ochranu života a zdravia pomocných robotníkov; pokiaľ ide o závody už sriadené, musia byť svetlé, dať sa dobre vetrať a vykurovať. Menovite v sadziarňach, ďalej v pismolijáriňach, a to ak v ručných oddeleniach, tak v oddeleniach kompletnejších strojov lejacich (kompletky) a dokončovacích oddeleniach bud' postarané o dobré prirodzené osvetlenie, ako aj o umelé osvetlenie vyhovujúce všetkým požiadavkom zdravotným.

(2) Miestnosti, v ktorých sa koná niektorá z nižšie uvedených práci, musia byť tak priestorné, aby na každého v nich zamestnaného robotníka pripadol vzdušný priestor najmenej 15 m^3 a plocha dlážky najmenej 3 m^2 . Výška týchto miestností, pokiaľ stavebný poriadok viac nepožaduje, musí byť najmenej 3 m.

Tieto práce sú:

1. výroba olovnatnej literiny (tavenie), slievanie (pretavovanie),
2. výroba písma a sadzačského materiálu z olovnatnej literiny,
3. stereotypné práce a podlievanie štočkov,
4. práce na riadkových slievacích a sadzačských strojoch, pokiaľ sa pri tom užívajú olovnaté literiny,
5. práce s olovnatým sadzačským materiáлом, ako na pr. sádzanie a rozmetávanie, triedenie, rozdeľovanie, prekládanie a pod.,
6. práce so suchymi olovnatými barvami,
7. bronzovanie práškom a čistenie príslušných strojov a pomocných náčiní.

(3) Pre všetky ostatné miestnosti stačí vzdušný priestor 12 m^3 a plocha podlahy $2,6 \text{ m}^2$ pre každú tam zamestnanú osobu.